

Ammatillisen opettajan kehittämissuunnitelma - Aineistoliite 2018-2019

1. Kehittävä ja eettisesti toimiva opettaja (10 op)

1.1. Oppimisen ja opetuksen lähtökohdat 5 op

Kaikille yhteiset aineistot:

Hakkarainen, Kai (2007). Itseään ylittävä oppiminen. https://arkisto.uasjournal.fi/kever_2007-3/KaiHakkarainen.pdf

Värri, Veli-Matti (2007). Kasvatustilanteiden tärkeitä tehtäviä. *niin&näin*, 1, 70-73.
<http://www.netn.fi/artikkeli/kasvatustilanteiden-tarkein-tehtava>

Videot:

Yliopettajat Outi Raehalme, Heikki Pasanen ja Irene Hein keskustelevat opetus- ja oppimisen näkökulmista
https://youtu.be/kmh_zCg9ilo

Yliopettajat Outi Raehalme, Heikki Pasanen ja Irene Hein keskustelevat käyttäteoriasta
<https://youtu.be/GjUiEyARklg>

Valitse kiinnostuksesi mukaan 1 – 2 teosta seuraavista:

Engeström, *Perustietoa opetuksesta* <https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10224/3665/engestr%c3%b6m1-175.pdf?sequence=2>

Hakkarainen, Lonka, Lipponen, *Tutkiva oppiminen*

Lindblom-Ylänne, Nevgi, *Korkeakouluopettajan käsikirja*

Löytönen, T. (toim.) *Tulevan tuntumassa*.

1.2 Henkilökohtainen kehittämissuunnitelma (HEKS) ja vertaistoiminta 5 op

Videot

Verme - vertaisryhmämentorointi. Yliopettaja Merja Alanko-Turunen, yliopettaja Heikki Pasanen, Haaga-Helia ammatillinen opettajakorkeakoulu. <https://www.youtube.com/watch?v=WSnwNOWYUo>

Opettajan osaamisen arvioinnin etiikkaa ja filosofiaa kahdessa osassa. Tutkijana Saranpää, Mika, koulutuspäällikkö, Haaga-Helia ammatillinen opettajakorkeakoulu.

Osa 1: <https://youtu.be/oECifYjgFTU>

Osa 2: <https://youtu.be/2WQ5kh0Zx2s>

Muu aineisto:

Holm, Pekka: Elävien olentojen johtaminen ja inhimilliset prosessit.

http://www.dialogic.fi/wp-content/uploads/pdf/julkaisut/ELAVIEN_OLENTOJEN_JOHTAMINEN.pdf

Ihmisoikeudet -sivusto <http://www.ihmisoikeudet.net>

Ihmisoikeudet yritystoiminnassa. Ihmisoikeuskeskus, 2014.

http://www.ihmisoikeuskeskus.fi/@Bin/1341478/ihmisoikeudet_yritystoim_FINAL.pdf

Mitä ihmisoikeudet ovat? Ihmisoikeuskeskus, 2014.

http://www.ihmisoikeuskeskus.fi/@Bin/1340575/mita_ihmisoikeudet_ovat.pdf

Järvinen, A. Opettajan ammatillinen kehitysprosessi ja sen tukeminen. Teoksessa Eteläpelto, A., Tynjälä, P. (1999). Oppiminen ja asiantuntijuus.

https://www.haaga-helia.fi/sites/default/files/Kuvat-ja-liitteet/Koulutus/AOKK/60op/jarvinen_annikki.pdf

Koski-Heikkinen, A. 2013: Ammatillisen opettajan identiteetti ja auktoriteetti (väitös, Lapin yliopisto)(ainakin sivut 153-159)

https://lauda.ulapland.fi/bitstream/handle/10024/61682/Koski-Heikkinen_ActaE%20138.pdf?sequence=2

Opettajan ammattietiikka ja eettiset periaatteet

http://www.oaj.fi/cs/oaj/opettajan%20eettiset%20periaatteet¤tlocale=fi_FI&side=null&keyword=eettiset%20periaatteet#Opettajan

Rohkeasti uudistumaan! Opetus- ja ohjaushenkilöstön osaamistarpeet -raportti. Parasta osaamista -hanke.

http://www.oph.fi/download/190043_Rohkeasti_uudistumaan_osaamistarveselvitysten_raportti.pdf

Vähäsantanen, K. 2007: Ammatillisen opettajan ammatti-identiteetti muutoksessa. Teoksessa Eteläpelto A., Collin K. & Saarinen, J. (toim.) 2007 Työ, identiteetti ja oppiminen. Helsinki: WSOY. 156-176.

Älä oleta – normit nurin. Normikriittinen käsikirja yhdenvertaisuudesta, syrjinnän vastustamisesta ja vapaudesta olla oma itsensä. Suomen Ammattiin Opiskelevien Liitto – SAKKI ry, Seta ry, Suomen Lukiolaisten Liitto SLL ry, Finlands Svenska Skolungdomsförbundet FSS rf, 2013.

https://www.dropbox.com/s/bfgw8cddd30vtkp/NORMIT_NURIN.pdf?dl=0

2. Ohjaava opettaja (35 op)

2.1. Oppiminen työelämässä ja verkostoissa 5 op Opintojakson tausta-aineisto

Videoluento:

Kimmo Mäki: Opettajaheimot ja työn tulkinat [Avautuu tästä \(ei aukea iPadilla\)](#)

<https://connect.funet.fi/p9p5ivd8flc/>

Kimmo Mäen luennon diat [Avautuu tästä](#)

<https://hmmoodle.haaga-helia.fi/pluginfile.php/1147477/course/section/220053/Kimmon%20diat%20%281%29.pdf>

Kirjallinen aineisto:

Kohti jaettua ymmärrystä työn tulevaisuudesta. Valtioneuvoston selvityksiä 2017 [Avautuu tästä](#)

http://tietokayttoon.fi/documents/10616/3866814/33_kohti-jaettua-ymmarrysta-tyon-tulevaisuudesta.pdf/61a65884-3d8e-46ae-adce-dba625067df5?version=1.0

Ammatillisen toimijuuden ja työssä oppimisen vahvistaminen- Luovia voimavaroja työhön!

Päivi Hökkä, Susanna Paloniemi, Katja Vähäsantanen, Sanna Herranen, Mari Manninen & Anneli Eteläpelto (toim.) 2014 Jyväskylän yliopisto [Avautuu tästä](#)

<https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/44975/978-951-39-6020-9.pdf?sequence=1>

Carina Savander-Ranne, Juha Lindfors, Pasi Lankinen & Leila Lintula (toim.) Kehittyvät oppimisympäristöt

Metropolia Ammattikorkeakoulun julkaisusarja: TAITO-TYÖELÄMÄKIRJAT 5 2013 [Avautuu tästä](#)

http://www.metropolia.fi/fileadmin/user_upload/Julkaisutoiminta/Julkaisusarjat/TAITO/PDF/METROPOLIA_Taito5_Kehittyvat_oppimisymparistot.pdf

[Kehittävästä dialogista Kehittävään vuoropuheluun. Henkilöstön osaamiskartoitus- ja kehityskeskustelujärjestelmän konseptointi Hyvinkään kaupungilla. Virpi Ruokolampi. 2015](#) Haaga-Helia YAMK-opinnäyte [Avautuu tästä](#)

<http://docplayer.fi/45730572-Kehittavasta-dialogista-kehittavaan-vuoropuheluun-henkiloston-osaamiskartoitus-ja-kehityskeskustelujarjestelman-konseptointi-hyvinkaan-kaupungilla.html>

Dialoginen verkostotyö –verkkojulkaisu. Arnkil Tom Erik ja Seikkula Jaakko. THL 2009. [Avautuu tästä](#)

<http://www.julkari.fi/handle/10024/79883>

Hakkarainen, K., Lallimo, J. & Toikka, S. 2012. Kollektiivinen asiantuntijuus ja jaetut tietokäytännöt. Aikuiskasvatus 32(4), 246 – 256. [Artikkeli avautuu tästä](#)

https://www.academia.edu/594796/Hakkarainen_K_Lallimo_J_and_Toikka_S_2012_Asiantuntijuus_kollektiivinen_luovuus_ja_jaetut_tietok%C3%A4yt%C3%A4nn%C3%B6t. Aukuiskasvatus 32 246-256?auto=download

Ojasalo, K., Moilanen, T.,; Ritalahti, J. Kehittämistyön menetelmät, Sanomapros. 2014.

Rajoja rikkova työ. Kohti sujuvia toimintakäytäntöjä verkostoituvassa ja lohkoutuvassa työssä. Minna Janhonen, Minna Toivanen, Kaisa Eskelinen, Heli Heikkilä, Anu Järvensivu. Loppuraportti [Avautuu tästä](#).

https://www.tsr.fi/documents/20181/40645/112059-loppuraportti-112059Rajoja_rikkova_ty%C3%B6_loppuraportti.pdf/091e3983-6240-4397-8c1f-e6d595711280

Megatrendit 2017. Heli Nissinen. Sitra 2017 [Avautuu tästä](#)

<https://www.sitra.fi/aiheet/megatrendit/#megatrendit-2017>

Tynjälä, Päivi; Integratiivinen pedagogiikka osaamisen kehittämisessä. Teoksessa Kotila, Mutanen, Volanen toim. Taidon tieto. Edita, 2007.

Duunista opintopisteiksi. Opas työn opinnollistamisesta. [Avautuu tästä](#)

http://blogit.haaga-helia.fi/osataan/files/2013/09/Osataan_verkkoon1.pdf

Opi työssä. Uusia malleja opintojen aikaisen työn opinnollistamiseen. [Avautuu tästä](#)

http://www.amkverkkovirta.fi/sites/amkverkkovirta.fi/files/HH_OpiTyossa_verkko.pdf

Verkkovirta - Työn opinnollistamista verkostoyhteistyönä. [Hankkeen verkkosivut](#)

<http://www.amkverkkovirta.fi/>

Työssäoppimisen pedagogiset mallit ammatillisessa peruskoulutuksessa. Mikko Peltomäki ja Heikki Silevennoinen. OPH 2003. s. 13-35. [Avautuu tästä](#)

https://www.oph.fi/download/49232_tyossaoppimisen_pedagogiset_mallit.pdf

Koulutuksen järjestäjien ja työelämäedustajien välinen yhteistyö sosiaali- ja terveysalalla. Päivi Lehtonen 2014.

[Avautuu tästä](#)

<http://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/95226/978-951-44-9430-7.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

2.2. Opetuksen ja ohjaamisen havainnointi eri toimintaympäristöissä 10 op

Käytä tässä jaksossa hyväksesi opintojakson 2.3 aineistoja sekä havainnoimiesi toimintaympäristöjen tuottamia aineistoja, joissa toimijat perustelevat ja kuvaavat omaa toimintaansa (esimerkiksi opetussuunnitelmat, opintojaksojen toteutussuunnitelmat, strategiat, ohjaussuunnitelmat ja niin edelleen) sekä muuta olennaiseksi katsomaasi aineistoa.

2.3. Opetus- ja ohjaustoiminta oppilaitoksissa ja yrityksissä 15 op

Hakkarainen, Kai (2007). Itseään ylittävä oppiminen.

https://arkisto.uasjournal.fi/kever_2007-3/KaiHakkarainen.pdf

Hakkarainen, K., Lonka, K., Lipponen, L. 2004. Tutkiva oppiminen: järki, tunteet ja kulttuuri oppimisen sytyttäjinä. Helsinki: WSOY.

Lindén, Hyppönen (2009). Opettajan käsikirja. <http://lib.tkk.fi/Reports/2009/isbn9789622480637.pdf>

Lindblom - Yläne, Nevgi. Korkeakouluopettajan käsikirja.

Tynjälä, P 1999. Oppiminen tiedon rakentamisena. Tampere: Kirjayhtymä.

Lisäksi valitse lähteitä henkilökohtaisen kehityssuunnitelmasi (HEKS) mukaisesti.

Oppimisenäkemykset ja opetuksen suunnittelu

Rauste-von Wright, M. 1997. Opettaja tienhaarassa: konstruktivismia käytännössä. Jyväskylä: Atena.

Sahlberg, P., Leppilampi, A. 1994. Yksinään vai yhteisvoimin. Yhdessäoppimisen mahdollisuuksia etsimässä. Vantaa: Helsingin yliopisto, Vantaan täydennyskoulutuslaitos.

Säljö, R. 2001. Oppimiskäytännöt – sosiokulttuurinen näkökulma. Helsinki: WSOY (uusin painos).

Opetus ja ohjaus eri konteksteissa

Alanko-Turunen, M. & Pasanen, H. 2012. Verme ammatillisen opettajan tukena muutosten kentällä. Teoksessa Heikkinen, H.L.T, Jokinen, H., Markkanen, I. & Tynjälä, P. (toim.) Osaaminen jakoon. Vertaisryhmämentorointi opetuslalla. Jyväskylä: PS- kustannus, 173 - 187.

<https://www.dropbox.com/s/9or85dpjidy5kky/Verme%20ammatillisen%20opettajan%20tukena.pdf?dl=0>

Amundson, Norman E. 2005: Aktiivinen ohjaus. Opas uraohjauksen ammattilaisille. Juva: Psykologien kust. Oy.

Auvinen, Hirvonen ym. Opetussuunnitelma ammattikorkeakoulussa

http://www.pkamk.fi/julkaisut/sahkoinenjulkaisu/B9_verkkojulkaisu_uudistettu_painos.pdf

Campus Conexus – opiskelijan hyväksi verkkosivut: <http://www.campusconexus.fi/>

Campus Conexus julkaisut: <http://www.campusconexus.fi/CampusConexus/Julkaisut/tabid/2171/Default.aspx>

Cantell, H., Larna, R. 2006. Ympäristövastuullisuus nuorten sanoissa ja teoissa. Helsinki: Helsingin kaupungin opetusvirasto (PDF-versio esim. www.google.fi kirjoittamalla otsikko hakusanaksi.)

Carlsson, Maria & Forssell, Christina: Esimies ja coaching. Oivaltava coaching johtamisen työkaluna. Tietosanoma oy 2008 ja 2010.

Collin, K. 2007. Työssä oppiminen prosesseina ja ohjauksen haasteena. Teoksessa Eteläpelto, A., Collin, K., Saarinen, J. (toim.) Työ, identiteetti ja oppiminen. Helsinki: WSOY.

Hakala, J.T. 1996. Opinnäyte ja sen ohjaaminen. Helsinki: Gaudeamus.

Heikkinen H. L. T. & Tynjälä P. & Jokinen H. (2012): Vermeen teoreettiset perusteet ja toimintaperiaatteet. Teoksessa Heikkinen, H.L.T, Jokinen, H., Markkanen, I. & Tynjälä, P. (toim.) Osaaminen jakoon.

Vertaisryhmämentorointi opetuslallalla. Jyväskylä: PS- kustannus, 45-85.

<https://www.dropbox.com/s/9nr2xjgp3mc40gs/Vermeen%20teoreettiset%20perusteet%20ja%20toimintaperiaatteet-1.pdf?dl=0>

Honkanen, E. & Suomala, A. 2009. Oppilashuollon käsikirja. Helsinki: Tammi.

Hyppönen O., Lindén S. 2009. Opettajan käsikirja. Teknillisen korkeakoulun Opetuksen ja opiskelun tuen julkaisuja 4/2009. <https://aaltodoc.aalto.fi/handle/123456789/4670>

Iskanius, A-M. (toim.) Ilo oppia ja opettaa – Vapaan sivistystyön puhurit ja myötätuulet. Opetus- ja kulttuuriministeriö, Osaava-ohjelma. <http://bot.fi/1vy6>

Jaakkola, R. & Haltia, P. (toim) Osaaminen esiin. Näkökulmia tunnistamiseen ja tunnustamiseen. HAAGA-HELIA Ammattikorkeakoulu, Puheenvuoroja 5/2009 http://www.haaga-helia.fi/sites/default/files/Kuvat-ja-liitteet/Palvelut/Julkaisut/osaaminen_esiinweb.pdf

Ihanainen, P., Kalli, P. & Kiviniemi, K. (toim.) 2010. Sosiaalinen media ja verkostoituminen Helsinki: OKKA.

Jokinen, Lähteenmäki, Nokelainen 2009. Työssäoppimisen lumo. Tiivistelmä toisen asteen ammatillisen sekä ammatillisen korkea-asteen koulutuksen ja työelämän yhteistyön metatutkimuksesta.

<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/78867/opm10.pdf?sequence=1>

Löfström, E., Kanerva, K., Tuuttila, L., Lehtinen, A. & Nevgi, A. 2006. Laadukkaasti verkossa. Verkko-opetuksen käsikirja yliopisto-opettajalle. Helsinki: Yliopistopaino.

http://www.helsinki.fi/julkaisut/aineisto/hallinnon_julkaisuja_71_2010.pdf

Kaikkonen, L. 2008. Ammatillinen opettaja erilaisten oppijoiden ohjaajana. Teoksessa Honkanen, E., Kaikkonen, L. & Kotila, H. (toim.). Näkökulmia ammatilliseen erityisopetukseen. Helsinki: WSOY. s. 47-61.

Kopakkala, A. 2005. Porukka, jengi, tiimi: ryhmädynamiikka ja siihen vaikuttaminen. Helsinki: Edita.

Kullaslahti & Yli-Kauppila (toim.) 2014. Osaamisperustaisuudesta tekoihin.

http://ospe.utu.fi/materiaalit/Osaamisperustaisuudesta_tekoihin.pdf

Metso, S. 2014. A multimethod examination of contributors to successful on-the-job learning for vocational students <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-265-713-8>

Ojanen, S. (2009). Ohjauksesta oivallukseen. Ohjausteorian käsittelyä.

Onnismaa, J. 2007. Ohjaus- ja neuvontatyö. Aikaa, huomiota ja kunnioitusta. Helsinki: Gaudeamus.

Onnismaa J., Pasanen H., Spangar T. 2004. Ohjaus ammattina ja tieteenalana 3. Jyväskylä: PS-kustannus.

Parasta osaamista -hankkeen verkkosivusto: <https://blogit.jao.fi/parastaosaamista/>

Peisa, Seppo 2010. Oppimista työelämän kanssa – käsityksiä ja käytäntöjä. HAAGA-HELIA puheenvuoroja 2/2010. <http://www.haaga-helia.fi/sites/default/files/Kuvat-ja-liitteet/Palvelut/Julkaisut/oppimistatyoelamankanssa.pdf>

Poikela, E., Poikela, S. (toim.) 2005. Ongelmista oppimisen iloa. Ongelmaperustaisen pedagogiikan kokeiluja ja kehittämistä. Tampere: Tampere University Press.

Räty, Kaisa (2016) Erityinen tuki elinikäisen oppimisen mahdollistajana ammatillisessa aikuiskoulutuksessa. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-51-1962-9>

Röhmer-Paakkanen, T. 2011. Yrittäjyyden ituja. Näkökulmia opiskelijoiden yrittäjyyteen. HAAGA-HELIA kehittämisraportteja 1/2011. <http://www.haaga-helia.fi/sites/default/files/Kuvat-ja-liitteet/Palvelut/Julkaisut/yrittajyydenituja.pdf>

Sikkelä, Raimo. Aito kohtaaminen opetusharjoittelun ohjaamisessa. <http://sokl.uef.fi/verkkojulkaisut/ohjaus/Silkela.htm>

Ståhle, P., Sotarauta, M., Pöyhönen, A. 2004. Innovatiivisten ympäristöjen ja organisaatioiden johtaminen. Eduskunnan kanslian julkaisu 6/2004. Helsinki: Edita. https://www.eduskunta.fi/FI/tietoeduskunnasta/julkaisut/Documents/ekj_6+2004.pdf

Vehviläinen, Sanna (2015): Ohjaustyön opas. Gaudeamus.

Saranpää, M. 2007. Ohjaajan hätävara. Osaamisen tunnistamisen ja työssä oppimisen ohjaamisen työkaluja ammattikorkeakoulututkintojen tekijöille. HAAGA-HELIA kehittämisraportteja 3/2007. Helsinki: Edita. <http://www.haaga-helia.fi/sites/default/files/Kuvat-ja-liitteet/Palvelut/Julkaisut/ohjaajanhatavara.pdf>

Virtanen, A., Collin, K. 2007. Työssäoppiminen ammatillisessa peruskoulutuksessa. Teoksessa Eteläpelto, A., Collin, K., Saarinen, J. (toim.) 2007. Työ, identiteetti ja oppiminen. Helsinki: WSOY

Yliopisto-opettajan käsikirja. Lindblom-Ylänne Sari; Nevgi Anne (toim.) Kustantaja: Sanoma Pro Oy (2009)

Opetus- ja ohjausmenetelmäkirjallisuutta

Aalto, M. 2000. Ryppäästä ryhmäksi. Turvallisen ryhmän rakentaminen. Tampere: My Generation Oy.

Hirvihuhta, H., Litovaara A. 2003. Ratkaisun taito. Helsinki: Tammi.

Honkanen et al (2012). Onnistunut opetus - menetelmien kartoitus <http://ameo.fi/wp-content/uploads/2014/11/Onnistunut-opetus-verkkojulkaisu.pdf>).

Kataja, J., Liukkonen, J. 2001. Taipuvia ratkaisuja yhteistyöhön. Helsinki: Easy Living Oy.

Kataja J. ym. 2011. Ryhmä liikkeelle. Toiminnallisia harjoituksia ryhmän kehittämiseksi.

Kauppila Reijo A. 2004. Opi ja opeta tehokkaasti. PS-Kustannus.

Kupias, P. 2001. Oppia opetusmenetelmistä. Helsinki: Educa-instituutti.

Kupias P. 2007. Kouluttajana kehittyminen. Palmenia

Kupias - Peltola – Saloranta 2011: Onnistu Palautteessa. Helsinki: WSOYpro OY.

Kurki Leena ja Tomperi Tuukka. 2011. Väittely opetusmenetelmänä.

Laakso Heikki. 2004. Draamakokemusten äärellä. Jyväskylän yliopisto.

Leppilampi, A., Piekkari, U. 1998. Nappaa nipusta. Lahti: Aike Oy.

Leskinen Eija. 2009. Ryhmä toimimaan. Vinkkejä tutustumiseen, oppimiseen ja yhteistyöhön.

Mykrä, T. ja Hätönen H. 2008. Opas opetusmenetelmistä. Educa instituutti. Helsinki

Nummi, P. 2007. Fasilitaattorin käsikirja. Helsinki: Edita.

Piispanen, R. 2003. Kohtaamisen iloa. Toiminnallisia menetelmiä kokouksiin, koulutukseen ja työnohjaukseen. Helsinki: Kirja kerrallaan.

Pruuki Lassi. 2008. Ilo opettaa. Tietoa, taitoa ja työkaluja. Edita.

Repo-Kaarento Saara. 2007. Innostu ryhmästä. Miten ohjaan oppivaa yhteisöä? Kansanvalistusseura.

Routarinne Simo. 2005. Improvisoi.

Vuorinen, I. 1993. Tuhat tapaa opettaa. Menetelmäopas opettajille, kouluttajille ja ryhmänohjaajille. Naantali: Resurssi.

Monikulttuurisuus

Aunola, U. (toim.) 2004. Maahanmuuttajat ammattia oppimassa. Helsinki: Opetushallitus.

Koponen, H. (2004): Monikulttuurikasvatus ja monikulttuurinen koulu – Mitä kaikkea se sisältää? Teoksessa *Theoria et praxis*. Viikin normaalikoulun julkaisua 1. Helsinki.

http://www.vink.helsinki.fi/files/Theoria_monikult.html

Kuisma, K. 2001. Maahanmuuttajat ammatillisessa peruskoulutuksessa - selvitys koulutuksen käytännöistä. Opetushallitus. Moniste 18/2001.

http://www.oph.fi/julkaisut/2001/maahanmuuttajat_ammattillisessa_peruskoulutuksessa

Mäkipää, C. & Piili, M. (2009): Eläydy erilaisuuteen! Monikulttuurisuus puhtausalan työyhteisössä. Suomen siivousteknisen liiton julkaisu 2:12. Helsinki: Siivoussektori.

Rantala, M. (toim.) 2010. Maahanmuuttajat ja ammatillisen osaamisen moninaisuus. Metropolia, kulttuuri ja luova ala. http://www.metropolia.fi/fileadmin/user_upload/TK/Kuvat/MET_voimaa_sahkoinen.pdf

Rastas, Anna & Huttunen, Laura & Löytty, Olli (toim.): Suomalainen vieraskirja: Kuinka käsitellä monikulttuurisuutta. Tampere: Vastapaino, 2005.

Räsänen, R., Jokikokko, K., Järvelä, M-L. & Lamminmäki-Kärkkäinen, T. (toim.) 2001. Interkulttuurinen opettajankoulutus. Utopiasta todellisuudeksi toimintatutkimuksen avulla. Kasvatustieteiden ja opettajankoulutuksen yksikkö, Oulun yliopisto. <http://herkules oulu.fi/isbn9514268075/isbn9514268075.pdf>

Salo-Lee, L. (2004): Kulttuurienvälinen viestintä.

Talib, M.-T. & Lipponen, P. (2008): Kuka minä olen? Monikulttuuristen nuorten identiteettipuhetta. Kasvatusalan tutkimuksia 37. Helsinki: Suomen kasvatustieteellinen seura.

Yrittäjyyspedagogiikka

Gustafsson-Pesonen A. ja Kiuru P. (2012). Ideoita ja oivalluksia yrittäjyyskasvatukseen YKOONTI. Aalto-yliopiston julkaisusarja KAUPPA+TALOUS 4/2012, Kauppakorkeakoulu, Pienyrityskeskus. Helsinki.

Heinonen J., Hytti U. ja Tiikkala A. (toim.) (2011). Yrittäjämäinen oppiminen: tavoitteita, toimintaa ja tuloksia (2011). Turun yliopiston julkaisu. Uniprint, Turku. (viisi artikkelia oman valinnan mukaan)

Kyrö Paula and Carrier Camilla (toim.) (2005). The Dynamics of Learning Entrepreneurship in a Cross-Cultural University Context. University of Tampere, Research Centre and Vocational and Professional Education. Entrepreneurship Education Series 2. (Osa I artikkelit: yht. 5 kappaletta, ss 14-158)

Kyrö Paula, Lehtonen Heleena ja Ristimäki Kari (toim.) (2007). Yrittäjyyskasvatuksen monia suuntauksia. Tampereen yliopiston kauppakorkeakoulu. Yrittäjyyskasvatuksen julkaisusarja 5. (4 artikkelia oman valinnan mukaan)

Rytkölä T., Ruskovaara E. ja Järvinen M.R. (toim.) (2011). Yrittäjyyskasvatus perus- ja toisella asteella – näkökulmia pedagogiikan kehittämiseen. Kerhokeskus – koulutyön tuki ry. (artikkelit: Hannula, Pihkala & Ruskovaara, Hytti ja Tiikkala & Seikkula-Leino)

http://www.opinkirjo.fi/fi/opettajat_ ja_ohjaajat/yrittajyyskasvatus/materiaalit

Suonpää M. (2013). Construction an opportunity centered collaborative learning model through and for entrepreneurship. University of Jyväskylä, Jyväskylä studies in business and economics; 1457-1986; 120. Dissertation. <https://jyx.jyu.fi/dspace/handle/123456789/40740>

Westerholm H. and Sinkkonen M. (2013). A journey into the core of the professional skill sets of small business entrepreneurs: a study based on a review of literature and a DACUM analysis. University of Jyväskylä, Jyväskylä studies in business and economics; 1457-1986 ;55. Dissertation. <https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/25035/9789513940300.pdf?sequence=1>

Yrittäjyyskasvatuksen suuntaviivat. Opetusministeriön julkaisuja 2009:7. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-485-679-9>

Yrittäjyyskasvatuksen mittaristo, Lappeenrannan yliopisto <http://developmentcentre.lut.fi/hankesivusto.asp?hid=7>

Yrittäjyyskirjasto (SeAMK) <http://yrittajyyskirjasto.seamk.fi/Yrittajyyskasvatus>

2.4 Osaamisen arviointi 5 op

Videoita arvioinnista –

Arviointi on ohjausta ja ohjaus arviointia. Yliopettaja Katri Aaltonen, yliopettaja Merja Alanko-Turunen, yliopettaja Päivi-Katriina Juutilainen Haaga-Helia Ammatillinen opettajakorkeakoulu. https://www.youtube.com/watch?v=yI1UD_YGYWI

Kehittävä arviointi. Puhetta kehittävän arvioinnin ideologiasta. Mika Saranpää, koulutuspäällikkö Haaga-Helia Ammatillinen opettajakorkeakoulu. <http://view.knowledgevision.com/presentation/3200e07dd80749f599876a53a3c6ddda>

Osaamisen arviointi, voimasanoja ja kysymyksiä. Mika Saranpää, koulutuspäällikkö Haaga-Helia Ammatillinen opettajakorkeakoulu. <https://youtu.be/wCp2Xuiy3nA>

Kirjallisuus ja muut lähteet, soveltuvin osin:

Haltia, Petri: Toimivaan osaamisperustaisuuteen. Ammattikasvatuksen aikakauskirja 4/2011.

Reformin tuki -sivusto: <http://www.oph.fi/reformintuki>

Saranpää, Mika (2012): Arvostan osaamista, arvioin osaamisia. Kriteerien kriteerit. Teoksessa Ammattikorkeakoulupedagogiikka 2, toim. Hannu Kotila ja Kimmo Mäki. Edita: Helsinki.

Saranpää, Mika (2015): Ensimmäistä pedagogiikkaa – osaamisperustaisuudesta kriteeriperustaisuuteen. Teoksessa Kotila & Mäki: 21 tapaa tehostaa korkeakouluopintoja. Haaga-Helia ammattikorkeakoulu.

Tutkintojen perusteet, OPH:

http://www.oph.fi/saadokset_ja_ohjeet/opetussuunnitelmien_ja_tutkintojen_perusteet

Virtanen, Viivi & Postareff, Liisa & Hailikari, Telle (2015): Millainen arviointi tukee elinikäistä oppimista? Yliopistopedagogiikka 1/2015. <http://lehti.yliopistopedagogiikka.fi/2015/03/27/millainen-arviointi-tukee-elinikaista-oppimista/>

3. Yhteiskunnallisesti aktiivinen opettaja (15 op)

3.1 Ammattisivistys ja työelämän muutos 5 op

Videot:

Kekkonen, Kari: Koulutus – muutos – teemoja.

Johdanto: <https://www.powtoon.com/online-presentation/bc929D6DB8w/koulutus-muutos-teemoja/?mode=movie>

Luento: <https://view.knowledgevision.com/presentation/b76ce37b63664060ad405c2a78b3fbb7>

Laukia, Jari: Ammatillinen koulutus historian valossa. (päivitetty 21.8.17)

https://haagahelia.sharepoint.com/sites/aokk/_layouts/15/guestaccess.aspx?docid=1a6dfd15c64874f0fa85c4d886e0cdc83&authkey=AQ9DRINoGmcqJvHgl4kPB0

Muu aineisto:

Antikainen, A., Rinne, R., & Koski, L. (2006, 3. tai uudempi painos). Kasvatussosiologia (luvut 2, 5, 7, 8 ja 9). WSOY

Laukia J., Isacson A., Mäki K., Teräs M. (2015) Katu-uskottava ammatillinen koulutus – oppimisen uusia ratkaisuja. Artikkelit *Ammatillinen koulutus taitekohdassa, Kohti aktiivista kansalaisuutta - demokratia ja ihmisoikeuskasvatus ammatillisessa opettajankoulutuksessa* sekä *Kansainvälinen kilpailu ja muuttuva työelämä perinteisen osaamisen haastajina*.

https://www.haaga-helia.fi/sites/default/files/Kuvat-ja-liitteet/Palvelut/Julkaisut/hh_katu-uskottava_verkko2.pdf

ForeAmmatti-palvelu kertoo ammateittain ja alueittain 200 ammatin työmarkkinatiedot

<http://www.foreammatti.fi/index>

Katsaus suomalaisen työn tulevaisuuteen (toim. Leena Pentikäinen). TEM, Työ ja yrittäjyys 30/2014

<http://tem.fi/documents/1410877/2859687/Katsaus+suomalaisen+ty%C3%B6n+tulevaisuuteen+09092014.pdf>

Koulutus ja työvoiman kysyntä 2025 – Ennakointituloksia tulevaisuuden työpaikoista ja koulutustarpeista.

Opetushallitus. http://www.oph.fi/julkaisut/2011/koulutus_ja_tyovoiman_kysynta_2025

Opetushallitus, ennakointisivusto <http://www.oph.fi/tietopalvelut/ennakointi>

Opetushallinnon tilastopalvelu. Vipunen <https://vipunen.fi/fi-fi>

Suomi osaamisen kasvu-uralle. Ehdotus tutkintotavoitteista 2020-luvulle Opetus- ja kulttuuriministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2015:14 <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-263-372-9>

3.2 Uudistuva ammatillinen koulutus 5 op

Opetus- ja kulttuuriministeriön sivusto, OKM <http://www.minedu.fi/OPM/>

Opetushallituksen sivusto, OPM <http://www.oph.fi>

Finlex ajantasainen lainsäädäntö <http://www.finlex.fi/fi/>

Muut tutkimuskysymyksiä tukevat sivustot

3.3. Uraohjaus 5 op

Ahokas J., Honkatukia J., Lehmus M., Niemi J., Simola A. ja Tamminen S. 2015. Työvoiman tarve Suomen taloudessa vuosina 2015-2030. VATT tutkimukset 181. <http://vatt.fi/tyovoiman-tarve-suomen-taloudessa-vuosina-2015-2030>

Ammatillisen koulutuksen tutkintojen perusteet, soveltuvin osin
http://www.oph.fi/saadokset_ja_ohjeet/opetussuunnitelmien_ja_tutkintojen_perusteet/ammattilliset_perustutkinnot/tutkinnon_perusteet_2014

Arenen yrittäjyysuositukset. 2015.

<http://www.arena.fi/sites/default/files/PDF/2015/Arenen%20YS%2012032015.pdf>

21 tapaa tehostaa korkeakouluopintoja. 2015. Kotila H. ja Mäki K. (toim.) Haaga-Helia ammattikorkeakoulun julkaisuja.

Laukia J., Isacson A., Mäki K. ja Teräs M. (toim.) 2015. Katu-uskottava ammatillinen koulutus - Uusia ratkaisuja oppimiseen. Haaga-Helia ammattikorkeakoulun julkaisuja. https://www.haaga-helia.fi/sites/default/files/Kuvat-ja-liitteet/Palvelut/Julkaisut/hh_katu-uskottava_verkko2.pdf

PK-yritysbarometrit, tuoreimmat <https://www.yrittajat.fi/suomen-yrittajat/tutkimukset/pk-yritysbarometrit/pk-yritysbarometri-12017-549090>

Sata mallia yrittäjyysopetukseen, Suomen Yrittäjien sivusto [http://www.yrittajat.fi/fi-FI/yritystoiminnanabc/koulutus/satamallia/](http://www.yrittajat.fi/fi/FI/yritystoiminnanabc/koulutus/satamallia/)

Sipilän hallitusohjelma 2025 tavoite, Kärkihankkeet, Osaaminen ja koulutus.
<http://valtioneuvosto.fi/hallitusohjelman-toteutus/osaaminen>

Sitran tutkimus ja koulutussivut erityisesti Uusi koulutus ja Megatrendit <http://www.sitra.fi/tutkimus-ja-koulutus>

Yrittäjyyskasvatusta suomalaisen opettajankoulutukseen ja opetukseen! YVI-hankkeen hedelmiä vuosilta 2010-2014. 2014. Seikkula-Leino J., Tiikkala A. ja Yöntilä L. (toim.). Turun normaalikoulun julkaisuja 1/2014. Soveltuvin osin. http://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/103005/YVI-hanke_julkaisu_lowres_18%2012%2014.pdf?sequence=2

Yrittäjyyden ja yrittäjämäisen asenteen tukeminen suomalaisessa korkeakoulussa. 2015. Viljamaa L. ja Moisio J. Opetus- ja kulttuuriministeriön työryhmän muistioita ja selvityksiä 2015:17.
<http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/75160/tr17.pdf>

Yrittäjyyskasvatuksen suuntaviivat. 2009. Opetusministeriön julkaisuja 2009:7.
<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-485-679-9>

Yrittäjämäinen oppiminen: Tavoitteita, toimintaa ja tuloksia. 2011. Heinonen J., Hytti U. ja Tiikkala A. (toim.). Turun yliopisto, Turun kauppakorkeakoulu ja Kasvatustieteiden tiedekunta. Soveltuvin osin.

YVI-sivusto <http://www.yvi.fi>